

سنڌو پارٽي

درجو آئون

سنڌي

پارتيه سنوڌان

باب - چوٿون الف

بنيادي فرض

قلم 51A

بنيادي فرض : پارت جي هر هڪ ناگرڪ جو فرض آهي ته :

(الف) هو پارت جي سنوڌان کي مڃيندو، ان جي قومي جهنڊي، قومي تراني، آدرشن ۽ سنسٽا جي عزت ڪندو.

(ب) آدرش ويچارن، جن آزاديءَ جي لڙائيءَ لاءِ همٿايو ۽ اُتساه ڦوڪيو، انهن جي سنڀال ۽ پوئواري ڪندو.

(پ) پارت جي ايڪٽا، اڪنڊتا ۽ سمپوريٽا جي رکشا ڪندو.

(پ) ديش جي حفاظت ڪندو ۽ وقت پوڻ تي ديش سيوا ۾ ٽپي پوندو.

(پ) سڀني ماڻهن ۾ هڪ ايڪٽا جي پاونا پئدا ڪندو، جيڪا ڌرم، پاشا، ڪيترواد جي پيداڻ کان پري هوندي. اهڙيون رسمون جيڪي عورت ذات خلاف هونديون، انهن جو بهشڪار ڪندو.

(ت) پارت جي جامع سنسڪرتي ۽ شاندار ورثي جي حفاظت ڪندو ۽ ملهه سمجهندو.

(ن) قدرتي ماحول جهڙوڪ جهنگل، ڍنڍون، نديون، جهنگلي-زندگي انهن جو بچاءُ ڪندو ۽ سڀني پراڻين لاءِ دردمندي رکندو.

(ت) وڳيانڪ درشتي، انساني ملهه، چاچ جوڇ ۽ سڌاري جي پاونا کي اهميت ڏيندو.

(ث) عام ملڪيت کي سلامت رکندو ۽ هنسا کان پري رهندو.

(ت) شخصي ۽ گڏيل مشغولين جي سڀني ڪيترن ۾ اڳتي وڌڻ جي لڳاتار ڪوشش ڪندو جنهن ملڪ اڳتي وڌندو رهي ۽ ڪاميابيءَ جي اوچاين کي چهي.

(ڪر) ماءُ يا پيءُ يا ڀالڪ آهي ته اهو ضرور ڏسي ته پنهنجي ٻار کي تعليم حاصل ڪرڻ جو موقعو ڏيندو. جنهن جي عمر ڇهن ۽ چوڏهن سالن وچ ۾ هجي.

درجو آئون سنڌي

علمي حاصلات

سڪندڙ:

- 08.LQ.01 گهر، پسگردائيءَ سماج ۽ ڪلاس ۽ غير روايتي ۽ روايتي نموني الڳ الڳ وڃڻ جي گفتگو، بحث مباحثي ۾ پنهنجا ويچار پختائيءَ سان رکيو.
- 08.LQ.02 گيت، بيت، گروپ گيت لاءِ تال ۽ سر ۾ ڳائي ٿو.
- 08.LQ.03 پنهنجي ڪلپنا سان ڪنهن وڏي ڪويتا، مضمون خط، آکاڻي پنهنجن لفظن ۾ لکي ٿو.
- 08.LQ.04 ساڻهه جا جدا جدا روپ پڙهي انکي سمجهي ان سان پنهنجا آزمودا، ويچار پنهنجن لفظن ۾ ٻڌائي ٿو.
- 08.LQ.05 درسي ڪتاب يا ٻيا ساڻهه جا ڪتاب، اخبارون پڙهڻ وقت ايندڙ نون لفظن / ڏکين لفظن کي سمجهڻ لاءِ ڊڪشنريءَ جون استعمال ڪري ٿو. اهي نوان لفظ پنهنجي روزمره جي ڳالهائين ۾ حالتن موجب ٺهڪندڙ نموني ڪتب آڻي ٿو.
- 08.LQ.06 الڳ الڳ مشغولين، چٽاڀيٽين جهڙوڪ پاشا جي راندين، گيت، بيت ٻڌائڻ، گفتگو، ناٽڪ، مضمون لکڻ، تقريرون وغيره ۾ چاهه سان بهرو وٺي ٿو.
- 08.LQ.07 الڳ الڳ ليکڪن ۾ پاشا جون چوڻيون ۽ اصطلاح سمجهي ڪم آڻي ٻوليءَ جي سونهن وڌائي ٿو.
- 08.LQ.08 سماج ۾ گهٽجندڙ، ٿيندڙ واقعن، قصن مسئلن کان واقف رهيو ۽ ان لاءِ پنهنجا رايو ڏئي ٿو.
- 08.LQ.09 گهٽتائين جي سلسلي، ناٽڪ جي ڪردارن، آکاڻين جي سکيا بابت ٻڌائي ٿو.
- 08.LQ.10 ديش لاءِ پريم، وڏن سان عزت ڀريو ورتاءُ فضيلت، انتظار، جهڙا ملهه ورتائي ٿو.
- 08.LQ.11 الڳ الڳ ڳالهيون ڪري سمجهي ٿو ۽ ان جو واڌارو ٿئي ٿو.
- 08.LQ.12 ڏنل مذڪور تي سوال پڇي سگهن ٿا ۽ سوالن جا جواب ڏئي سگهن ٿا.
- 08.LQ.13 ڏنل / اُڻ سڃاتل مذڪور صحيح لفظي، صحيح رفتار ۽ صحيح اُچار سان بيھڪن جي نشانين موجب پڙهن ٿا.
- 08.LQ.14 انٽرنيٽ / يوٽيوب ذريعي ڪنهن به وڏي تي ڄاڻ حاصل ڪري سگهي ٿو.

سڪڻ سيکارڻ جي پرڪريا

سڪندڙن کي ٻن يا گروپس / آڪيلي ۾ وجهه

ڏنا وڃن ۽ همٿايو ته...

- گهر، پسگردائيءَ ۾ آزمودو آيل، ڏنل گهٽتائين، قصن بابت ڪلاس ۾ بحث مباحثو ڪرائي. پنهنجا ويچار ٻڌائڻ جو موقعو ڏيو.
- اخبارون، مڪرن، ۽ ٻيا ساڻهه جا ڪتاب پڙهڻ لاءِ اُتساهه ڄاڻايو، ۽ پڙهيل ڳالهين جهڙوڪ راندين، ميلن ۽ منورنجن، وڃڻ بابت ٻڌائڻ لاءِ همٿايو.
- گيت بيت سرتال سان ٻڌائڻ لاءِ پاڻ ڳائي يا سي. ٻي دواران ٻڌڻ جو موقعو ميسر ڪري ڏيو ۽ کين ڪو وڏي ڏيئي ننڍا گيت، ڪويتائون پنهنجي ڪلپنا سان ٺاهي ٻڌائڻ لاءِ چئو.
- ناٽڪ ۾ الڳ الڳ ڪردار ڏيئي اداڪاري ڪري ناٽڪ پيش ڪرڻ جو موقعو ڏيو.
- ڪو وڏي ڏيئي ان تي خط، ننڍا مضمون آکاڻي، پنهنجا ويچار ٻڌائڻ يا لکڻ لاءِ ڏيو.
- ڪنهن ڳالهه جي شروعات ڪري، يا ڪي ڪردار ڏيئي آکاڻي، قصو، گهٽتائين، گفتگو لکڻ لاءِ ڏيو.
- ٻڌل، پڙهيل لفظن کي سمجهڻ لاءِ ڊڪشنريءَ جو اُپيوگ ڪرڻ لاءِ همٿايو. اهي لفظ روزمره جي ڳالهائين ۾ ٺهڪندڙ نموني ڪتب آڻين اهڙا عمدا مثال ڏيو.
- پاشا جي ليکڪن کي وڌيڪ عمدو ٻڌائڻ لاءِ اصطلاح، چوڻيون ڪم آڻڻ لاءِ سڃايو.
- پاشا جي الڳ الڳ جيئن صفت، اسر، ضمير، فعل، حرف جر، حرف جملو، ساڳي معنيٰ وارا لفظ، هر آوازي لفظ وغيره سمجهائي اُپيوگ ڪرڻ لاءِ عمدا مثال ڏيو.
- اهڙا قصا ۽ ڪهاڻيون، آکاڻيون پڙهڻ لاءِ همٿايو يا ٻڌايو جنهن سان ديش پريم جي پائون، فرض، وڏن سان فضيلت ڀريو ورتاءُ، انتظار، ۽ الڳ الڳ پائون کي سمجهڻ وغيره جهڙا ملهه وڌي سگهن.
- ڪلاس ۾ درسي ڪتاب يا ٻين ڪن ڪتابن مان ڪو مذڪور صحيح رفتار سان، سمجهي ڪري پڙهڻ جو موقعو ڏيو.
- انٽرنيٽ / يوٽيوب ذريعي ڄاڻ حاصل ڪرڻ جو موقعو ميسر ڪري ڏيو.

سرڪاري فيصلو نمبر: اڀياس ۲۱۱۶ (پر.ڪر ۴۳ / ۱۶) ايس.ڊي.۴، تاريخ ۱۶.۴.۲۵ موجب اسٽاپٽ ڪيل ڪو آرڊينينٽنگ ڪاميٽيءَ جي تاريخ ۱۷.۱۲.۲۹ جي ميٽنگ ۾ هن درسي ڪتاب کي سن ۱۹-۲۰۱۸ کان مختصر طور منظوري ڏني ويئي آهي.

سنڌو پارٽي

درجو اٺون

سنڌي

۲۰۱۸

مھاراشٽر راجيہ پائيہ پستڪ نرمتي
و اڀياس ڪرم سنشودن منڊل، ڀٽي.

پنھنجي سمارٽ فون ۾ DIKSHA APP ذريعي درسي ڪتاب جي پھرين صفحي واري Q.R. Code ذريعي Digital درسي ڪتاب ۽ ھرھڪ سبق ۾ آيل Q.R. Code ذريعي ان سبق بابت پڙھڻ / پڙھائڻ لاءِ ڪارائتيون لنڪس ملنديون.

LHI7L3

© مهاراشتر راجيم پائيم پُستڪ نرمتي و اپياسڪرم سنشودن منڊل، پڻي-۴۱۱۰۰۴
 مهاراشتر راجيم پائيم پُستڪ نرمتي و اپياسڪرم سنشودن منڊل، وٽ هن ڪتاب جا سڀ حق
 واسطو محفوظ آهن. هن ڪتاب جو ڪوبه ٽڪر ڊائريڪٽر، مهاراشتر راجيم پائيم پُستڪ منڊل
 جي لکيل اجازت کان سواءِ ڪٿي نٿو سگهجي.

چاپو پهريون: ۲۰۱۸
 سڌاريل چاپو: ۲۰۲۱

سنڌي پاشا سمنئي ۽
 اپياس گت سمنئي :

ڊاڪٽر ديال 'آشا' سپاپتي
 شري اشوڪ ڪملداس مڪتا ميمبر
 شريمتي ميران مهيش گدواڻي ميمبر
 شري وجيم راجڪمار منڱلاڻي ميمبر
 شري گوورڌن شرما 'گهايل' ميمبر
 شريمتي راجيشري جينانند ٽيڪچنداڻي ميمبر
 شريمتي ڪاجل آنيل رامچنداڻي ميمبر
 شريمتي وندنا رامواڻي (نينڊ ڏنل ميمبر)

سنڀوڪ
 : شريمتي ڪيتڪي جاني
 (انچارج وڌيڪ اڌڪاري سنڌي)

سنڀوڪ سهايم
 : شريمتي گيتا گڻيش ناڪر
 (ڪاپي رائٽر، سنڌي)

ٽائيپ سيٽنگ
 : ڪرشنا انٽرپرائيز، ڪئمپ، پوني
 آنيتا ماڪيجا، جانڪي موٽواڻي

چترڪار
 : شري يوڄين جوسف

نرمتي
 : شري سچيتانند آڙڙي (مڪيه نرمتي آفيسر)
 شري سنڊپ آڱانوڪر (نرمتي اڌڪاري)

پرڪاشڪ
 : شري وويڪ اتر گوساوي،
 پائيم پُستڪ نرمتي منڊل،
 پرياديوي، ممبئي - ۲۵.

ڪاغذ
 : ۷۰ جي. ايس. ايس. ڪريم وو

پرنتنگ آرڊر
 : N/PB/2021-22 /Qty-

چاپيندڙ
 : M/s

ڀارت جو سنوڌان

ديباچو

اسين ڀارت جا لوڪ، ڀارت کي هڪ مڪمل طور
خودمختيار سماجواڊي سَرو ڌرم ۽ سر-ڀاؤ وارو
لوڪشاهي گُڙاجيه بڻائڻ لاءِ گنڀيرتا سان فيصلو
ڪري ۽ انهيءَ جي سڀني ناگرڪن کي :

سماجڪ، آرٿڪ ۽ راجنيتڪ نڀاءُ، ويچار، اظهار،
وشواس، شرڌا ۽ اڀاسنا جي آزاديءَ درجي ۽ موقعي
جي سمانتا؛ خاطريءَ سان حاصل ڪرائڻ ۽ انهن
سڀني ۾ شخصي سؤمان ۽ راشتر جي ايڪتا توڙي
اڪنڊتا جي خاطري ڏيندڙ ڀائڀچارو وڌائڻ لاءِ.

اسان جي هن سنوڌان سڀا ۾ اڄ تاريخ چويهين
نومبر، ۱۹۴۹ جي ڏينهن، هن ذريعي هيءُ سنوڌان
سويڪار ڪري، ان کي قانون جي روپ ۾ پاڻ کي
ارڀڻ ڪريون ٿا.

راشتر گيت

جَنَ گَنَ مَنَ اَدينايڪَ جِيَهَ هي،
پَارَتَ پايگِيَهَ وڌاتا
پَنجَابَ، سِنڌَ، گُجراتَ، مَراڻا،
دِراوڙَ، اُتڪَلَ، بَنگَ،
وَنڌِيَهَ، هَماچَلَ، يَمُنا، گَنڌا،
اُچِچَلَ، جَلِ دَ تَرَنگَ،
تَوَ شُپَ نامي جاگي،
تَوَ شُپَ آشيسَ ماڳي،
گاهي تَوَ جِيَهَ - گاتا،
جَنَ گَنَ - مَنگَلَ دايڪَ جِيَهَ هي
پارت پايگِيَهَ وڌاتا،
جِيَهَ هي، جِيَهَ هي، جِيَهَ هي،
جِيَهَ جِيَهَ جِيَهَ هي،

پرڻگيا

پارت منهنجو ديش آهي. سڀ
پارتو اسي منهنجا پائر ۽ پيٺر آهن.
مونکي پنهنجي ديش لاءِ پيار آهي ۽
مونکي ان جي شاندار ۽ طرح طرح جي
ورثي تي گورو آهي. مان سدائين ان جي
لائق ٿيڻ جو جتن ڪندو رهندس.
مان پنهنجن مٿن مائٽن، اُستادن ۽
سڀني بزرگن جو سمنان ڪندس ۽ هر
ڪنهن سان فضيلت ڀريو ورتاءُ ڪندس.
مان پرڻگيا ٿو ڪريان ته مان
پنهنجي ديش ۽ ديشواسين سان سڄو ٿي
رهندس. انهن جي ڪلياڻ ۽ آسودگيءَ
پر ئي منهنجو سک سمايل آهي.

پيارا شاگرد دوستو،

توهان سڀني جو درجي اٺين ۾ سواگت آهي. هن کان اڳ واري درجي ۾ به توهان سنڌو پارٽي ڪتاب پڙهيو آهي. درجي اٺين جو هي درسي ڪتاب اوهانجي هٿن ۾ ڏيندي اسان کي بيحد خوشي ٿي رهي آهي.

دوستو، سنڌي ٻولي سڀني نموني ڳالهائڻ ٻولهائڻ اچڻ لاءِ اوهانجو لفظن جو خزانو چڱو هجي، ان لاءِ هن درسي ڪتاب جون آکاڻيون، گفتگو، سبق، ڪوٽائون گيت پڙهي نوان نوان لفظ، اصطلاح، چوڻيون سکڻ لاءِ ملنديون. اسان کي ائين ٿو لڳي ته هي ڪتاب پڙهي توهانجو مائٽر پاشا لاءِ پيار وڌي.

توهان کي وڻي ان لاءِ درسي ڪتاب ۾ لفظن جي راند، ڳجهارت، مان ۾ پڙهو، پاڻ ڪريان- پاڻ سڪان، چتر ڇاڇيو، ٻڌايو، جملا بدلائي لکو. اهڙي نموني جون انيڪ مشغوليون ڏنيون آهن. ساڳي نموني وياڪرڻ جا الڳ الڳ روپ سڀني نموني ڏنا ويا آهن. ان کان سواءِ نئين نموني جي بدلائي موجب ڳالهائڻ ۽ لکڻ جو موقعو مليل آهي. توهان کي موبائيل، ڪامپيوٽر سولائيءَ سان واپرائڻ اچي ٿو. هن ٽيڪنيڪ جو اڀياس ۾ اڀيوڱ ٿئي، ان نظريي سان ڪجهه مشغوليون ڏنل آهن. وڌيڪ ڄاڻ لاءِ اٽپ وسيلي ڪيو آر ڪوڊ ذريعي هر هڪ سبق جي وڌيڪ ڄاڻ ملندي. ان جو توهان کي اڀياس لاءِ اڀيوڱ ٿيندو. سنڌي پاشا سکڻ وقت ان مان ڪجهه سکڻ، سماجڪ مسئلا سمجهڻ ۽ اهي حل ڪرڻ لاءِ اڻ ٿڌ هجي. اهو به اهميت وارو آهي. ان نظريي سان درسي ڪتاب ۾ آيل سبق، مشغولي ۽ اڀياس جو ويچار ڪريو.

هي درسي ڪتاب توهان کي وڻيو ڇا، اهو اسان کي ٻڌائيندا. توهان سڀني کي شپ ڪمائون.

(ڊاڪٽر سنڀل مڱر)

سنڃالڪ

پڻي:

مهاراشٽر راجيہ پانيہ پُستڪ فرم تي و

اڀياسڪرم سنشودن منڊل، پڻي.

تاريخ ۱۸ اپريل ۲۰۱۸، آڪٽ ٿيڃ

پارٽيہ سوريہ تاريخ : ۸ ويساک ۱۹۳۹

فهرست

نمبر	سبق / بيت	ليکڪ / شاعر	صفحہ
۱.	پرارتنا (بيت)	پرسرام 'ضيا'	1
۲.	پڇتاءَ	لعل هوتچنداڻي 'لاچار'	4
۳.	ڪچڙي	-----	9
۴.	گيت	کيمن مولاڻي	14
۵.	تعلیم ٿي سڄي دولت آهي	سمپادڪ منڊل	18
۶.	سڄو ڌرم	واشديو	22
۷.	منهنجو وطن	هوندراج 'دڪايل'	25
۸.	هميشه سٺو سوچجي	سمپادڪ منڊل	29
۹.	پنجڪڙا (بيت)	گورڊن شرما، 'گهايل'	34
۱۰.	اڪبر بيربل	اجيه شنڪر لعل شوناڻي	37
۱۱.	زندگي (بيت)	ريڪا سچديو پوهاڻي	40
۱۲.	سڄائي جو انعام	-----	42
۱۳.	گُل ڪلايون اڱڻ ۾ (بيت)	نندلعل راجپال 'نردوش'	45